Nr. 134 Sibiiu, Joi 17/29 Noemvre 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3318 Scol.

Circulariu

către toate oficiile protopresbiterale şi către toţi învĕţătorii dela scoalele populare din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Spre scire şi conformare se aduce la cunoscinţa tuturor, pe cari îi privesce, următoarea ordinaţiune a domnului ministru regiu unguresc de finanţe, emisă către organele financiare din ţeară:

„Scutirea de timbru a suplicelor referitoare la esoperarea competinţelor (în naturalii ale) învĕţătorilor populari, statorite în art. de lege XXXVIII din anul 1868 §. 143, după cum s'a publicat aceea prin ordinaţiunea ddto 14 Octombre 1882 Nr. 50742, se estinde şi asupra suplicelor pentru încassarea salariilor (în bani ale) învĕţătorilor elementari, statorite în art. de lege XXXVIII din anul 1868 §. 142, ce se vor aşterne la oficiul pretorial, inspectorul regiu de scoale şi la comitetul administrativ comitatens. Budapesta 1883 Iuliu 22."

În urma acestei înalte ordinaţiuui sûnt scutite de timbru toate suplicile (şi aclusele acelora), cari se refer la esoperarea prestărei emolumentelor învĕţătoresci, fie aceste naturalii (cuartir, bucate, lemne ş. a.), fie o anumită sumă de bani (salarii) prin jurisdicţiunile politice admiuistrative. Partidele au însĕ a face evidentă această împregiurare însemnând deasupra suplicei (şi a acluselor) cuvintele „Scutită de timbru pe basa ordinaţiunei înaltului ministeriu regiu ung. de finanţe ddto 22 Iuliu 1883."

Altcum învĕţătorii dela scoalele noastre confesionali vor avè a observa şi pe viitoriu pracsa de până acum, şi se vor adresa cu atari cereri netimbrate către concernintele oficii protopresbiterali, avênd sĕ intrevină aceste după trebuinţă din oficiu la autorităţile politice-administrative, ear în cas de necesitate sĕ se adreseze către consistoriu.

Din şedinţa senatului scolariu al consistoriului archidiecesei gr. or. române a Transilvaniei, ţinută în Sibiiu, la 3 Novembre 1883.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Bombardări ḑiurnalistice.

Budapesta, 15/27 Novembre, 1883.

Bombardări ḑiurnalistice este o espresiune, la întâia privire, poate nepotrivită, fiind lumea dedată a auḑì şi a vorbì de bombardări numai în rĕsboae. Sperăm însĕ că, după ce vom aduce câte-va exemple, ne va succede a dovedì aplicabilitatea ei şi în casul concret.

Dacă a bombarda înseamnă a năvălì cu putere asupra unei întărituri, pentru a o slăbì, eventual a o nimicì, atunci de bună seamă nicăiri nu poate fi mai cu temeiu întrebuinţată această espresiune, decât la ḑiurnalele ungureşci, cari fără deosebire, pe toată ḑiua lovesc acolo, unde cred, că pot periclita mai mult pe bietele naţionalităţi nemaghiare; adecă bombardează pe toate liniile, puţinele întărituri, de cari mai dispun acestea.

Într'o ḑi e vorba de bombardarea fiumanilor, în alta de a croaţilor, în a treia de a israeliţilor şi aşa mai departe. Bombardările sûnt deosebite, după feliul puterilor aplicate şi după natura închipuitului protivnic. Se înţelege, că desimea şi vehemenţa lor cresce în proporţiune dreaptă cu numĕrul şi cu starea materială a pismaşilor, precum şi cu numĕrul întăriturilor.

Cu cât sûnt mai multe întărituri, cu atât se recer mai multe bombardări pentru slăbire. Tot asemenea şi în privinţa numĕrului. E de prisos sĕ o mai spun că, fiind întrunite într'un popor două din puterile de mai sus, adecă numĕrul şi întăriturile: numĕrul bombardărilor încă se duplică. Aceasta se poate vedè în ḑiurnalele maghiare dela ḑiua întâiu a lunei lui Călindariu-Ianuariu şi până la cea din urmă din luna Andrelei — Decembre. —

Soartea a voit ca, între celelalte neamuri de oameni din ţeara ungurească, românul sĕ îndure cele mai multe şi cele mai aspre bombardări. El şi ca naţionalitate şi ca confesiune are parte de ele. Şi este o taină, cum a rĕmas şi este încă în posiţiunea sa. Este mirare, nu căci nu ar fi destul de mare la numĕr pentru a se apăra şi a se ţinè în întăriturile de care dispune, dar pentru că el însuşi privesce cu neîncredere în sine, fiind desbinat în două tabere, cari totdeauna se presentează, mai mult sau mai puţin, ca protivnice.

Cine a vĕḑut adunările naţionale s'a putut convinge despre aceasta. Mărturie *per eminentiam*, este conferenţa din 1881 şi mărturie sûnt toate, dela nefericitul an 1701. Şi cine profită din această stare a lucrurilor? De bună seamă acela, care este contrariul amênduror şi căruia îi place sĕ pescuiască în turbure.

Cuvêntul, că pentru ameliorarea stărei politice şi civile s'a făcut nefericitul pas, astăḑi numai are înţeles. A trecut lumea privilegiilor, şi după spusa celui mai mare diplomat de aḑi „puterea primează dreptul." Este un principiu acesta, care ar trebuì sĕ stea în în contraḑicere cu spiritul veacului în care trăim, dar care spre mirarea posterităţei, poate se dovedesce pre toată ḑiua de adevĕrat.

Din acest princip ar trebuì sĕ învĕţăm şi noi ceva. Ar trebui sĕ învĕţăm, că stăruinţa morţişă pe lângă nălucitele privilegii ale unei biserici, cel puţin pentru români, numai esistă şi prin urmare că ei ar trebuì ca, în cele naţionale sĕ se ridice preste fanatismul şi iesuitismul demn de alte veacuri trecute. Ar trebuì sĕ se dea altă direcţiune scoalei, care învaţă pe tineri sĕ preamărească fanatismul, cel atât de primejdios pentru noi şi pentru viitorul nostru.

Îmi aduc aminte, că în primăvara trecută un elev al acestei scoale, spre înjosirea presei de dincolo de Carpaţi, nu se sfiise a face propagandă în „Binele Public," încât credea că se află fantasând pe cine scie unde şi din care reeşia, că leagănul, unde-şi sug dênşii dogmele credinţei şi ale politicei este mai măreţ decât capitala noului regat vecin. Ar trebuì ḑic, ca această scoală sĕ vadă, că direcţiunea apucată de dênsa este o armă cu două tăişuri sau mai bine ḑis, este o cale spre Scylla şi Charibde.

Toate aceste acţiuni se presentă, ca productul unor manevrări pentru a ajunge unul la întâiătate. Toate ne fac impresiunea, ca şi când ar fi producte resultate din o muncă opusă. Şi trebue sĕ facem o amară mărturisire. Aproape totdeauna aceste părţi desbinate prin credinţă s'au paralisat una pe alta în acţiunile lor politice. Tot asemenea şi în întreprinderile pentru desvoltarea instrucţiunei. Dar sĕ revenim la lucru.

Este vorba, că presa maghiară bombardează fără întrerupere la bietele naţionalităţi nemaghiare, când pe o cale, când pe alta, când înainte de signalul dat, când după el.

Rêndul ajunge adese ori şi la confesiuni.

Cea mai nouă bombardare însĕ, referitoare la biserica noastră a făcut-o ḑiarul „Budapesti Hirlap" în numĕrul sĕu 318 din 18 Noemvre a. c. În acest numĕr al ḑiarului semi-oficial sub titlu „Archiereii valachi" — Az oláh püspökök — a apărut un articul, în care se caracterisează pe scurt unul câte unul archiereii români, fără deosebire de confesiune.

Poate nu ne-am fi oprit la acest articlu, de nu ar străbate din el într'un mod aşa vĕdit două tendenţe. Întâiu: tendenţa de a batjocorì pe români, ear a doua: de a da o lovitură autorităţei prelaţilor orientali, şi prin ei bisericei ortodocse române.

Redactorul în întroducerea articlului, poate sfiit de o caracterisare pentru ortodocşi atât de neconscienţioasă se scusă, că nu este dênsul autorul

---

FOIŢA.

Cristian Waldo
sau
CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.
(Tradus din franţozesce de E. B.)
(Urmare).

Cristian, iritat, voia sĕ respundă;

Dl Goefle îl întrerupse repede:

— Ce scii Dta, domnule? ḑise baronul. Unde este dovada? Unde este pretinsa capelă a Vergurei ce baroneasa a etablat? Acuma, când Stollborg-ul nu mai este pentru nimenea un mister, mai vrei sĕ susţii istoria aceea ridiculă, ce a servit aici de pretecst mai multora, sĕ predea pe nefericita femeiă persecuţiunei şi chinurilor morţii?

— Dară, domnul Cristian Goffredi, crescut în Italia nu este însuşi catolic? murmurau moştenitorii îndepărtându-se. Răbdare! noi bine scim aceasta şi o sĕ vedem, dacă un om, care nu poate şedè în dietă, care nu poate ocupa nici un oficiu, poate moscenì un dominiu, ce aduce cu sine toate privilegiile nobilimei.

— Taci, Cristian, taci! ḑise dl Goefle încet reţinênd cu forţă pe Cristian, care voia sĕ urmeze adversarii sĕi şi sĕ li se impotrivească pe faţă. Şeḑi aici sau toate sûnt perdute! Fii disident, dacă-ţi place, când vei fi moştenit; acuma însĕ, nu te atinge de punctul acesta. Nimenea n'a observat, că odaia aceasta a redevenit pătrată!

— Ei, şi ce vrei sĕ ḑici prin aceasta? întrebă maiorul pe dl Goefle. Toată lumea ar fi putut întra în odaia astupată de zid, căci pretinsa capelă nu esistă!

— Fără indoială, dacă nu o am fi deschis noi respunse dl Goefle, niminea nu ne ar fi putut acusa că noi am făcut sĕ dispară semnele cultului oprit.

Contesa Elveda se apropià apoi de Cristian, şi îi ḑise cu aerul ei cel mai graţios:

— Acuma, sperez, domnule baron, că o sĕ am plăcerea a te vedè în Stockholm. , .

— Tot sub condiţiunea, respunse el, că am sĕ merg în Rusia?

— Ba nu, replică ea, eu las sĕ aleagă inima Dtale liber obiectul dorinţelor sale.

— Te va însoţì contesa Margareta la Stockholm? ḑise Cristian încet.

— Ea va venì poate la Stockholm, când îţi vei fi câştigat procesul, dacă o sĕ fie proces. Până atunci, ea se reintoarce la castel. Aşa m'am hotărît şi precauţia o recere, dară eu totuşi îţi ofer un loc în sania mea, dacă vrei sĕ mergi la Stockholm unde se vor pertracta afacerile Dtale.

Îţi mulţămesc, doamnă contesă; eu mĕ aflu în deplină dependenţă de advocatul meu, care are lipsă de mine aici.

— Dar aşa, la revedere, replică contesa luând braţul ambasadorului, care-i ḑise eşind:

— Şi mie-mi place mai bine, că nu călĕtoresce baronul acesta tiner şi frumos cu noi!

Margareta îşi luá adio dela mătuşă-sa la poarta Stollborg-ului şi plecă împreună cu guvernanta sa şi cu familia Akerstrom spre bostoella preotului, unde aveau sĕ se odihnească înainte de plecare. Ea nu schimbase un cuvênt nici măcar o privire cu Cristian; dară ei totuşi se înţeleseră tăcuţi că dênsa n'are sĕ părăsească ţeara, până ce nu s'or fi revĕḑut.

Maiorul se întoarse împreună cu trupa sa şi cu prinşii la castelul nou, unde avea sĕ aştepte porunci mai înalte, pentru ca sĕ continue sau sĕ depună esercitiul autorităţii sale.

Dannemanul şi familia sa se reîntoarse în munţii lor fără sĕ voiască Karina, sĕ priceapă că Cristian este copilul lacului. Spiritul ei nu putea admite aşa în grabă noţiunea presentului; ea nu-l recunoscu de câte ori îl vedea şi foarte adese ori îl confundă cu tatăl sĕu, cu tinerul baron Adelstan.

Erau oarele patru de dimineaţă, şi, cu toate că obiceiul de a se culca târḑiu într'o epocă a anului, unde nopţile sûnt aşa lungi, atâtea emoţiuni obosiră personagele principale a istoriei noastre, în-

www.digibuc.ro

lui, și grăbesce a spune că autorul este român. N'avem obiceiul, să tragem la îndoială mărturisirile nimĕrui, dar în casul concret, fiind vorba de o însinuare tendențioasă, trebue să o spunem redactorului respectiv, că nu-i credem. Pănă când nu ne va descoperì adevĕratul autor, pănă atunci noi credem că autorul articlului este maghiar. De altmintrelea din împregiurarea că articulul este foarte părtinitor prelaților catolici ar putè să urmeze ușor, că autorul este român greco-catolic; dar nu ne încumetăm să presupunem atâta rĕutate într'un român, fie el de ori ce lege și nici atâtea necunoscințe de lucruri referitoare la datele și caracterisările despre archiereii români. Așa între altele ḑice, că metropolitul gr. or. este din comitatul Aradului, — Arad megyei ember, — ceea ce nu stă pentru că el este din comitatul Bihorului. Dar admițênd, că autorul este român, „eo ipso“ trebue să admitem și aceea că el este gr. catolic. Aceasta, dacă este vorba de o deducțiune logică, reese foarte ușor din însăși caracterisarea archiereilor, carea este atât de părtinitoare greco-catolicilor.

Autorul în pesimismul sĕu față de ortodocși merge pănă a face imputări metropolitului oriental chiar și pentru folosirea în cercularele sale de espresiunea „Regele nostru“; ceea ce nu dovedesce alta decât o tendență plină de rĕutate și care de bună seamă se tundea din articlu din partea redactorului, de cumva nu se lega de dênsa o suspițiune dintre cele mai condamnabile, anume: suposiția că poporul român sub rege fie întrebuințat acest cuvênt chiar și în cercularele archieresci, nu înțelege pre altul decât pre viteazul dela Plevna, a cărui soție umblă în costum n a ț i o n a l, ear nu pre regele Ungariei, despre care scie că este în Viena și că se numesce împĕrat. Este curioasă această suspiționare atunci mai ales, când vedem că autorul ei, emancipându-se pe un timp de logică, se miră de Trefort, că cum de nu înțelege și nu cunosce pe metropolitul ortodocs. Din partea întâia ar urma că metropolitul este agitator; ear din a doua că el poate să facă serviții ministrului unguresc, Trefort. Și acum la rêndul sĕu, ne mirăm și noi, cum de nu a vĕḑut acel autor contrastul, ce esistă în aceste două aserțiuni, cari se presintă ca estreme, ce nu se pot atinge nici odată.

A ḑice mai departe, că metropolitul nu se poate folosì de unealtă oarbă, — *Vak eszköznek használni nem lehet*, — nu este alta decât o caracterisare negativă, menită a submina vaḑa înaltului prelat bisericei orientale române și a arunca indirect o umbră asupra acesteia.

Mai departe a susținè că episcopul cel mai bĕtrân gr. or., care a avut onoarea a primì un testimoniu de încredere din partea întregei provincie metropolitane, cu ocasiunea unei alegeri de metropolit, nu cumpănesce mai nimic — *ma már keveset számit*, — nu însemnează alta, decât sau o rĕutate ce se poate pipăì ca cu mâna, sau o necunoscință totală de lucruri. Și într'un cas și într'altul, autorul este de osêndit, împreună cu redactorul, care publică lucruri, despre care n'are cunoscință și pe cari prin urmare nici nu le poate supune unei critice..

Atât despre archiereii ortodocși.

Să venim acum la archiereii gr. catolici, a căror caracterisare generală a făcut-o autorul cu următoarea întroducere; *Ezek a nem egyesültek*, ḑice elkiknél az egyesultek finomabb es magasabb látó körü és müveltségü emberek“,— În traducere: aceștia sûnt neuniții decât cari uniții sûnt mai fini și cu o cultură mai estinsă.

Urmează apoi caracterisarea plină de laude a lui Vancea, despre care între altele susține autorul, că a înființat mai multe fundațiuni frumoase și folositoare. Acesta este cu deosebire punctul, care ne a atras atențiunea, nu pentru că cele cuprinse într'ânsul ar fi cu neputință, dar pentru că noi nu avem cunoscință de o mulțime de fonduri frumoase, înființate de înaltul prelat.

Noi avem cunoscință numai de două fonduri dintre cari unul; numai spre onoarea fundatorului nu poate servì. Resultă însĕ din această laudă încâtva legea autorului și încâtva necunoscința lucrurilor și a persoanelor, despre cari a scris.

Dela metropolitul sare drept la vrednicul episcop de Gherla, pre care în cele culturale, îl ridică preste toți ceialalți archierei români. Nu lasă nimic din titlurile lui: teolog de Roma; specialist în filosofie; „decorat cu medalie în vara trecută, și mai scie D-ḑeu câte.

Tot asemenea ne spune multe și frumoase și despre ceialalți archierei catolici.

Luând acum la analisă rêndul, în care urmează archiereii unii după alții, resultă, că autorul nu cunoasce referințele și starea bisericilor, despre a căror capi a scris; pentru că dacă a scris, atunci trebuia să pună pe episcopul Popasu după metropolitul ca pre cel mai vechiu, ear nu pe Mețian. Tot asemenea la gr. catolici, pe Pavel după metropolitul, ear nu pe Szabó, care este cel mai tiner în treapta archierească dintre toți.

Din întreg articlul urmează că autorul a aruncat o mulțime de invective, rĕḑimate de o parte pe rĕutate, ear de alta pe hipotese lipsite de tot temeiul.

Scopul de a lovì în instituțiunile bisericei ortodocse române din Ungaria și-a ivit ghiarĕle în mai multe rênduri, și acest articlu, în care românul se numesce valah, este numai un nou atac indirect. El înegresce, înjosesce și suspiționează pre capi, pentru ca să poată afla pretecste de a se amesteca în afacerile lor. Sûntem însĕ cu mult mai pățiți decât să nu pricepem tendențele protivnicilor constituțiunei noastre bisericesci. Și declarăm sus și tare că, pănă când vor fi ortodocși români în Ungaria, pănă atunci, amestecarea în trebile autonomiei bisericesci nu o vom suferì fără a ne ridiea glasul.

Tendența organelor maghiare de a ne vedè sugrumată autonomia noastră bisericească, ne îndemnă să nu credem, că articlul de mai sus este eșit din peana unui român, pentru că deși scim că frații de un sânge dar de altă credință o privesc și ei cu ochi rĕi, totuși nu presupunem, că ar putè merge pănă acolo, ca să dea mâna cu pismașul comun pentru a ne bombarda, doar ultima întăritură, de care mai dispunem.

Încât ar fi respectivul autor de origine română, nu impoartă, pentru că el prin articlul de mai sus dovedesce că este desbrăcat de haina naționalității sale române și îmbrăcat într'o haină streină. El însĕ dovedindu-se de român de pe la Satumare, ca și patriotul sĕu din Gherla și frate-sĕu Mihalca, se dovedesce totdeodată de catolic ultraist și preocupat pănă la necumpĕt.

Ce-i mai spunem noi autorului este că, dacă-i român și vrea să laude sau să defaime pe români, facă-o în foile românesci, ear nu în cele maghiare, în cari, cu articlii de calibru cestui de sub cestiune, mână apa pe moara acelora, cari cu vreme și fără vreme bombardează asupra deosebitelor naționalități nemaghiare și asupra unor confesiuni, cari au dobândit cu multă trudă o autonomie oare-care.

Atât de astădată despre bombardările ḑiurnalelor maghiare. *Pl.*

Revista politică.

Sibiiu, în 16 Novemvre.

Ḑiariul, „S. D. T, din loc, și începe revista de eri astfeliu: „Dacă înregistrăm scirea, că dieta din Pesta în ședința din 26 a lunei acesteia a pertractat partea cea mai mare a proiectului despre căsĕtoria între creștini și evrei, credem a ne fi împlinit din destul detorința noastră de cronicari de ḑi“ Și noi sûntem de credința fraților dela valorosul ḑiariu al concetățenilor sași.

După rĕspunsul dat de ministrul president Tisza la interpelarea lui Mocsáry cu privire la negoțiările cu generalul de cavalerie Filipovici în privința denumirei acestuia de ban al Croației, rĕspuns, în care se face elogiuri generalului, toată lumea credea că el va fi denumit de ban în Croația. „Pesti Napló“ de Marți a și susținut aceasta. Vine însĕ guvernamentalul Nemzet, și ne spune că la numirea banului Croației se va abstrage dela persoanele militare.

Cuvintele ministrului Tisza rostite în dietă, și privitoare la pressă sûnt următoarele:

Nu voesc să amenințˌ, aceasta nu întră în obiceiurile mele: dar mărturisesc, că dacă un fel de ḑiare se vor înmulți ca și până acuma ca neghina și vor urma cu agitațiunea anti-semită prin provincii; dacă afară de acestea, se va urma cu agitațiune contra Ungariei prin presa slavă și română, atunci voiu cere dela Parlament deplina putere de a lua mĕsuri, pentru un scurt timp în adevĕr, spre a înfrêna aceste agitațiuni.

La acestea ḑiariul „Neue freie Presse“ face următoarele observări:

Desbaterile din Camera ungară, în pvivința căsătoriei dintre creștini si israeliți, s'au transformat din nenorocire într'o completă desbatere antisemitică, în care s'a încins cearta pentru și contra antisemitismului. Căsătoria civilă a devenit acum o cestiune secundară. Se astepta ca d. Tisza, care s'a amestecat eri în desbateri, să se ocupe numai de discursul ministrului iustiției. De fapt, d. ministru președinte s'a vedut nevoit a comenta într'un sens invers declarațiunile colegului sĕu. Pe lângă acestea însĕ, d. Tisza vorbì și despre mișcarea antisemitică și despre mijloacele pentru combaterea ei, și cu această ocasiune auḑirăm câteva amenințări de acelea, de cari am auḑit eșind și altă dată din gura dlui Tisza. În cas când va sporì numĕrul ḑiarelor antisemitice și în același timp foile slave și române vor urma cu atacurile lor contra maghiarismului, d. Tisza anunță că va cere împuternicirea de a lua mĕsuri contra presei. In același timp dsa va mai cere și împuternicirea de a trage dreptul depuților de așì publica discursurile antisemite ținute dela înălțimea tribunei. Suspendarea libertății presei! Eacă cea din urmă cenclusiune a prea înaltei sciințe de stat!

Presa este în totdeauna și în toate împregiurările copilul, care trebue să sufere pentru pĕcatele politicilor. Dar oare are dl Tisza de a face res-

---

cât toți dormiră adênc, așteptând doară pe Iohan împreună cu complicii sĕi, închiși în turnul castelului nou, unde ei închiseră și chinuiseră atâta lume.

Însĕ, înainte ce se crepà de ḑiuă, Stenson se furișà lin pe lângă patul lui Cristian, și, după ce îl privise vre-o câteva momente, îl deșteptà fără a deștepta și pe dl Goefle.

— Scoală-te, stăpâne, îi ḑise el la ureche; eu am să-ți spun ceva dtale singur! te aștept în odaia astupată cu ḑid.

Cristian se îmbrăcà fără sgomot și îngrabă, și, închiḑênd ușile îndărătul sĕu, urmà pe Stenson în sala deșeartă și pustiită, unde străbătuse deja în ḑiua premergĕtoare.

— Aici, domnule baron, în dosul acestei căptușeli, unde veḑi porumbul sculptat este un mister, în care dta singur ai să fi inițiat... Aici a stabilit doamna maica dtale în secret un altar Sfintei Vergure; căci ea a fost catolică, faptul acesta e prea adevĕrat. Esercițiul cultului sĕu nefiind autorisat în țeara consoțului sĕu, d-ei a trebuit să se ascundă, ca să nu-și atragă persecuțiuni.

Preotul Mickelson n'a putut constata nimic, de oare ce altarul fu adus și pus în ascunḑișul acesta de lucrători italieni, cari au trecut pe aici, după ce făcură alte lucruri în marmor și în lemn la castelul nou. Eu singur am fost inițiat în taina aceasta. Era în castel un erudit francez bĕtrân, care era preot catolic fără ca lumea să fi sciut; acesta celebrà în secret serviciul Dumneḑeesc aici; el a murit însĕ, și lucrătorii italieni se duseră, precând sĕrmana maica dtale fu persecutată. Trebue să veḑi altarul, dle baron, și ori și care va fi religiunea dtale să-l privesci cu respect. Ajută-mi să pun în mișcare resorul căptușelei, căci va fi foarte ruginit.

— Va se ḑică, bietele brațe îți sûnt umflate și ostenite, ḑise Cristian apropiind de buzele sale mânile torturate ale moșneagului.

— Ah! eu nu mĕ plâng, ḑise Stenson, mânile mele se vor vindeca; eu nu le simț, și ceea ce sufer eu e foarte puțin în asemĕnare cu fericirea ce o gust acum.

Cristian condus de Stenson, deschise căptușala de lemn și scoase o perdea de pele aurită, în dosul căreia se vĕḑu un altar de marmor alb în forma unui sarcofag. Și, ca și Stenson, foarte emoționat, el căḑu în genunchi:

— Și Dta ești dară catolic, amice? îi ḑise el.

Stenson clătinà din cap, însĕ fără a se afla vătĕmat de bănuiala aceasta; lacrime șiruiau pe obrazii sĕi paliḑi.

— Stenson! esclamà Cristian, maica mea odihnesce aici? Altarul acesta a devenit mormêntul sĕu.

— Da, ḑise moșneagul, nădușit de suspine; Karina o a înmormêntat în haina sa albă și o a încoronat cu verdeață de ciprese, căci nu era vremea florilor. Noi o am pus într'un cofer plin de ierburi aromatice, și coferul l'am depus în mormêntul acesta curat, ca mormêntul lui Crist.

Eu însuși l'am sigilat și apoi am astupat odaia cu zid, pentru ca mormêntul victimei să nu fie profanat. Inimicul dtale n'a sciut nici când pentru ce am delăturat ușa. El a creḑut că mie-mi e frică de duchuri necurate. El a creḑut că, după porunca sa și la refusul preotului de a înmormênta o păgână cu onorurile bisericesci, eu am aruncat noaptea sermanul trup în fundul lacului; însĕ ce ar și fi ḑis preotul Mickelson, trupul acesta a fost trupul unei sfinte. Ori și care o fi fost cultul ei, baronesa a iubit pe Dumneḑeu, a făcut mult bine și a respectat religiunea altora. Ea este acum în cer și se roagă pentru noi; sufletul ei se bucură vĕḑênd pe fiul sĕu, unde este și cum este acum.

— Ah! ḑise Cristian, fericirea nu este de lumea asta, căci eu o așì fi făcut fericită, și ea nu mai este.

Cristian sărută mormêntul cu respect și cu credință, și, după ce închise perdeaua și căptușeala de lemn, se coborì împreună cu Stenson în sala ursoaicei. Acolo, Stenson îi ḑise:

— Eu nu sciu câtă osteneală și cât timp îți va t[illegible]buì, până-ce ți-se vor recunoasce drepturile Dtale; însĕ autorizează-mă să închid odaia aceea ia-

www.digibuc.ro

ponsabilă presa, fie chiar și cea antisemitică, pentru scandalele, ce s'au întêmplat de un an și jumĕtate în Ungaria, pentru escesele ce s'au comis acolo? Ar fi fost oare cu putință acel proces dela Tisza-Eszlar, care a provocat agitațiunea și care a întreținut-o, dacă justiția din Ungaria nu s'ar fi aflat într'o stare atât de deplâns? N'a dat pe față acest proces, că sûnt în Ungaria judecători, cum nu se mai vĕd în magistratura modernă europeană? Sau, agitațiunile contra Israeliților din vara trecută ar fi fost ele cu putință, dacă țeara, în fruntea căreia se află cabinetul Tisza, ar poseda o ideie măcar din ceea, ce se numesce în Europa o administrațiune regulată? Fost-au trase la respundere acele organe care nu și-au împlinit datoria față cu aceste escese? Are oare puterea d. Tisza de a se scăpa de colegul sĕu antisemit dela justiție?

Când într'o țeară domnesce o asemene stare juridică și administrativă, apoi nu este anevoie de înțeles întinderea agitațiunii antisemite și nu trebue sĕ se facă presa rĕspunzĕtoare pentru aceasta.

Putem reproba și condamna antisemitismul, dar totuși într'un stat liber nu trebuie sĕ se ia nici odată representanților națiunii, ori care ar fi vederile lor, putința de a și le espune prin graiu și prin scris.

Învĕțămintele cele mai periculoase nu sûnt acelea, care sûnt împrăștiate în public, ci acelea, care persecutate și desprețuite recurg la propagande secrete și la sectari.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

De lângă Mercurea, 11 Noemvre 1883. Onorată Redacțiune! Alegerea de protopresbiter este de o însĕmnătate neobicinuită în biserica noastră. Sĕ-mi fie deci permis a descrie pe scurt mersul și resultatul alegerei de protopresbiter în tractul Mercurei, urmate la 5 Noemvre a. c. în biserica noastră de acolo.

Începutul s'a făcut prin sĕvêrșirea s. liturgii din partea a trei preoți în frunte cu comisariul consistorial, Domnul protopresbiter Simeon Popescu. Adêncă impresiune a produs asupra alegĕtorilor întruniți escelenta cuvêntare, ce eruditul Domn comisariu a ținut pela sfârșitul serviciului dĕeesc.

Vrednică de amintire este biserica, un adevĕrat juvaer de clădire imposantă și de o rară frumsețe architectonică. După chemarea s. Duch membrii sinodali s'au întrunit în scopul alegerei unei deputațiuni, avênd însărcinarea sĕ învite pe Dnul, comisariu la deschiderea sinodului electoral, care a trebuit sĕ se țină în biserică, localul scoalei, unde se convocase, fiind cu mult prea îngust.

Punct la 11 oare, comisariul însoțit de cei 6 membrii ai deputațiunei, s'a reîntors la biserică, unde a fost întêmpinat cu însuflețite strigări de „sĕ trăească!“ În deplină convingere de a rĕspunde dorinței unanime a membrilor sinodali, Vĕ rog, dle Redactor, sĕ binevoiți a publica frumoasa vorbire alăturată, ce a premers deschiderei sinodului. *)

Cetirea ordinelor consistoriali și a rapoartelor, verificarea membrilor, alegerea bărbaților de încredere și celelalte pregătiri usitate, au urmat în ordine esemplară și neștirbită armonie. Cel mai serbătoresc moment a fost negreșit proclamarea de protopresbiter ales aproape cu unanimitate a D-lui Ioan Droc, care în curs de preste 11 ani a ocupat și ocupă și astĕdi postul de administrator ppesc al tractului Mercurea. Dintre cei 65 membrii presenți unul a dat sedulă albă, 4 inși au votat pentru archivariul consistorial Ioan Rĕu, ear 60 membrii s'au întrunit voturile și încrederea în persoana administratorului Ioan Droc.

Resultatul votării a fost primit cu nespusă însuflețire și urări de „sĕ trăească D-nul Droc“.

Abea trecu 1½ oare și D-nul comisariu se vĕdu în posiție de a încheia actul alegerei, esprimându-și deosebita satisfacție pentru desbaterile obiective și conlucrarea în deplină armonie frățească

Ceea ce a înlesnit trecerea în regulă și fără perdere de timp dela un obiect la altul, este că Dnul comisariu a sciut sĕ proceadă în deplină cunoștință de causă și cu tactul, agerimea și prudența-i îndatinată.

Rugat fiind cu întețire, Dnul comisariu merge în fruntea membrilor sinodali spre a felicita pe noul alesul ppresbiter Ioan Droc în locuința sa, felicitarea a luat forma unei vorbiri strălucite pentru mulțimea alegĕtorilor și poporului adunat în curte înaintea treptelor înalte, unde se urcase d-nul comisariu spre a putè fi auḑit din toate părțile. Dnul Droc a rĕspuns în termini foarte aleși, că este mișcat în adêncul inimei sale de ovațiunea măgulitoare, ce i se face, că promite sĕrbătorește a pune toate puterile în serviciul bisericei și scoalei și că este mândru de nestrămutata încredere ce fruntașii tractului i-a dovedit acum din nou. Pe mulți am vĕḑut ascultând cu ochii plini de lacrimi și frenetice urări de „sĕ trăiască“ au încoronat acest rĕspuns elocuent și binesimțit al d-lui Droc, care cu afabilitatea-i îndatinată, a învitat apoi pe toți membrii sinodului la o masă strălucită în toată puterea cuvêntului. Și nici, că se putea sĕ fie alt cum o masă arangiată cu măestria admirabilă proprie Doamnei Droc, econoamă celebră.

Numeroase toaste, cari de cari mai însuflețite s'au purtat în sĕnătatea comisariului, noualesului ppresbiter etc. etc. Dintre Sibieni au luat parte D-nii I. Bologa, I. d. Preda, Olariu, Trombitaș și Comșa. Din toate părțile s'a accentuat cu tărie necesitatea, de a întregì cât mai îngrabă postul de ppresbiter în acest tract, punênd astfel capĕt trăgănărei de atâta mar de ani în paguba foarte simțită a intereselor bisericei și scoalei.

Unul dintre alegĕtori.

*) Se publică mai la vale. Red.

Cuvênt

rostit de comisariul consistorial, protopresbiterul Simeon Popescu, la deschiderea sinodului electoral pentru alegerea de protopresbiter al tractului Mercurea (5 Noemvre a. c.)

Preaonorat Sinod! Stimaților Domni! Iubiți frați! După cum am avut deosebita onoare a aduce la cunoscința D-Voastre prin Cercularul meu din 18 Octomvre a. c. Preaveneratul Consistoriu Archidiecesan prin ordinul sĕu din 10 Octomvre a. c. Nr. 4078 m'a distins pe mine cu înalta sa încredere concreḑêndu-mi convocarea și conducerea sinodului protopresbiteral al tractului acestuia pentru alegerea de protopresbiter.

Și sûnt fericicit a vedè, că la slabul meu glas, d-voastră cu toții ați alergat aici, spre a sĕvêrși cel mai însemnat act, ce vĕ acoardă liberala noastră constituțiune bisericească: alegerea protopresbiterului D-Voastră. Domnilor și fraților! Împregiurările și așa critice, în cari ne aflăm de câtăva vreme, din ḑi în ḑi se înăspresc, desvoltarea noastră bisericească, culturală și națională întêmpină greutăți din ce în ce mai mari. Singurul teren, pe care ne mai putem mișca, pe care ne putem desvolta, întru cât ne putem, este terenul, pe carele prudința și prevederea profetică a celui mai mare român, ce am avut, a neuitatului Șaguna, ne-a lăsat moștenire, — este terenul constituționalismului nostru bisericesc.

Singur dela înțeleapta aplicare practică a principiilor depuse în acest constituționalism, atârnă viitoriul nostru. Căci viitoriul nostru, ca și trecutul este strâns legat de soartea bisericei noastre ortodocse. Așa încât, precum în trecut, așa și în viitoriu ca națiune noi putem desvolta, putem prospera alăturea cu biserica, sub scutul ei, în numele ei.

În acest punct noi sûntem de aceeași soarte cu Evreii, precum n'a esistat națiunea evreească fără legea mosaică: așa nu poate esista națiunea românească fără biserica ortodocsă. Precum pe Evrei numai Mosaismul i mai ține și astĕḑi în legături de naționalitate, astfel constituționalismul bisericei noastre ortodocse este menit a ne păstra naționalitatea între ori ce furtuni din afară — dacă în lăuntru vom sci trage folóase reale din avantagiele, ce el ni le oferă.

Cel mai frumos avantagiu, ce ne oferă constituționalismul nostru bisericesc și pe care streinii ni-l pismuesc, este că noi putem dispune de noi înșine de viitoriul nostru. Conducĕtorii nostrii, aceia, cărora noi le încredințăm destinele noastre, sûnt espresiunea voinței și dorinței noastre și nu a altora: pe conducĕtorii nostrii noi îi alegem, noi îi chemăm la conducerea noastră, nu ni-i impun alții pentru noi fără de noi, preste voința noastră.

Stând aceasta: apoi nu este meritul altora, ci al nostru, dacă ne-am ales și pus conducĕtori buni, adevĕrați părinți, și iarăși nu este responsabilitatea altora, ci a noastră, dacă ne-am ales și pus conducĕtori rĕi, părinți vitregi, cari nu caută binele nostru, ci interesele lor particulare.

Când dără Marele Șaguna ne-a dat a mână și ne a lăsat moștenire Statutul Organic, ne-a declarat maturi, maioreni, oameni, cari singuri î-și sciu căuta binele, și singuri se sciu ferì de rĕu.

Unul dintre conducĕtorii nostrii, care are cea mai puternică influință asupra întregei noastre vieți naționali — bisericesci este protopresbiterul tractual. Toată desvoltarea noastră culturală, morală, socială, economică este condiționată de destoinicia și devotamentul acestui conducătoriu al destinelor tractului, ce i se încredințează.

Pentru un veac de om, noi punem în mânile lui soartea noastră, soartea tractului, pe care îl representăm. Ear urmările conducerei lui se strecoară peste decenii dela încetarea lui. Așa se simte în toate direcțiunile influința lui binefăcĕtoare, dacă a corespuns înaltei sale misiuni, sau stricăcioasă, dacă nu și-a împlinit chemarea.

Din însemnătatea cea mare, ce o are protopresbiterul pentru protopresbiterat, resultă însemnătatea cea mare a actului alegerei lui. Și fiindcă D-Voastră sûnteți chemați, ca sĕ sĕvêrșiți astĕḑi alegerea protopresbiterului acestui tract, alegere, prin care luați asupra Vĕ responsabilitatea înaintea oamenilor și a lui Dḑeu pentru viitorul acestui tract, D-Voastră aveți sĕ sevêrșiți, cel mai însemnat act din câte puteți sĕvêrșì ca corporațiune, ca sinod protopresbiteral.

Spre a vĕ putè face această datorie, Comitetul D-Voastre protopresbiteral și Preaveneratul Consi-

---

răși cu zid. Îndată ce vei fi stăpân aici, noi o sĕ transportăm mormêntul în capela din castelul nou.

— Mormêntul maicei mele lângă acela a baronului Olaus? Nu, nu, nici odată! De oare ce Svedia i-a refuzat un unghiu de pămênt, ce sĕ-i acopere osămintele, după ce i-a refuzat aerul și libertatea; eu am sĕ duc remășițele sale prețioase sub un cer mai blând. Bogat sau sĕrac, îmi voiu scì sĕ'mi procur mijloacele pentru a mĕ reîntoarce cu reliquiile aceste la țermul lacului Italiei, unde odihnesce maica mea cealaltă, aceea care a ascultat dorința sa cea din urmă, și care, deși tot așa nefericită, vai! a avut cel puțin un fiu, care i-a închis ochii.

Lucrează cu linisce și cu prudență, rĕspunse Stenson, că de nu, drepturile Dtale nu se vor recunoasce. Va venì ḑiua, când vei putè lucra după voința Dtale; acuma însĕ, nu spune nimenuia, nici amicilor celor mai buni, nici chiar vrednicului d. Goefle, că maica dtale a fost disidentă. El are sĕ pledeze cu mai multă convingere că ea n'a fost disidentă, și Dta însuți, decumva ești disident, nu spune nimĕnui, căci în casul acesta n'aĭ sĕ triumfezi asupra inimicilor Dtale.

— Vai! ḑise Cristian, valorează bogăția ostenelile ce o sĕ le am, prefacerea ce ni se recomândă, și indignațiile ce am sĕ le sufer? Eu n'am avut nimic, Stenson, când am întrat aici, sûnt trei ḑile, n'am avut nici o para! Înima-mi era ușoară! Eu nu uram pe nimenea, nimenea nu mĕ ura pe mine, și acuma...

— Acuma ești mai puțin liber și mai puțin fericit, sciu, rĕspunse serios blândul și statornicul moșneag; însĕ mulți oameni, cari au suferit se pot mângăea și ușora prin Dta. Când cugeți la aceasta vei avè curagiul sĕ întri în luptă.

— Bine ḑici, scumpul meu Stenson! esclamă dl Goefle, care tocmai se sculase și auḑise ultimele cuvinte ale piosului servitor: cine acceptă detorințe, oferă picioarele sale catenelor și sufletul sĕu amărîciunilor. Eu nu sciu, dacă omul, care s'a aflat în fața datorinței în momentul cel mai frumos a puterei sale, și care s'a întors, ca sĕ fugă de ea, mai poate fi fericit și mulțămit cu sine, când n'are grigi.

— Bine ḑici, amice, ḑise Cristian, faceți cu mine ce voiți. Eu vĕ jur, că am sĕ ascult sfaturile D-voastre.

— Și apoi, adăogì dl Goefle, slăbind din glas, Margareta va fi, cred, o compensație în destul de dulce în viața unui domn mare!

Dl Goefle hotărî, că Cristian are sĕ părăsească Waldemora, unde nu putea face nimica înaintea decisiunei comitetului secret al dietei, o putere misterioasă, specială și privilegiată, care își atribuea dreptul de a judeca causele pendente la tribunalele ordinare, și în special afacerile nobilimei; Cristian avea sĕ meargă împreună cu advocatul sĕu la Stockholm, ca sĕ facă cererea și sĕ se roage pentru o hotărîre.

Amêndoi se duseră apoi la casa parochului, unde mulțămì Cristian afectuos și cu respect preotului Akerstrom și îl denumì curatorul bunurilor sale, încât depindea dela el și provisiunea foarte justă că denumirea aceasta ar fi ratificată de tribunalul nobilimei. El nu isbutì a fi un moment singur cu Margareta, și de ar și fi avut ocasiunea ai vorbì liber, el nu voia sĕ o lege de sine înainte de a fi sigur, că n'are sĕ devină earăși Cristian Waldo; Margareta însĕ nu se îndoia nici despre intențiunile sale, nici despre succesele sale, și plecă spre refugiul sĕu cu speranțele tinereței și cu credința primului amor.

Cristian refuză a dejuna în castelul nou împreună cu maiorul și cu amicii sĕi. Ei înțeleseră resistența sa și dejunară în gaard-ul lui Stenson, împreună cu dênsul și cu dl Goefle. Margareta avea sĕ plece în ḑiua următoare. Tot în ḑiua aceea plecă Cristian împreună cu dl Goefle, petrecêndu-și cu conducerea lui Loki, ceea ce lui Nils îi permitea sĕ doarmă și sĕ nu se scoale decât la mâncare, în tot decursul călĕtoriei. (Va urma).

www.digibuc.ro

storiu Archidiecesan, au făcut toate pregătirile necesare și actele cu documentele aparținătoare Vi se vor comunica imediat.

Și acum nu-mi remâne alta, decât să implor și în particular binecuvêntarea cerească asupra actului ce'l veți sevêrși, ca să fie nesecat isvor de fericire pentru acest tract și mângăere pentru D-Voastră, ca faptuitori.

Și cu acestea declar sinodul electoral al protopresbiteratului Mercurei de deschis.

Varietăți.

* Cu începutul septemânei venitoare va avè loc în teatrul cetățenesc o representațiune teatrală, dată din partea societății de diletanți ai casinei comune, a cărei venit este destinat în favorul fondului reuniunei femeilor române de aici. Se va juca **„Der Leibarzt“** (medicul personal) cea mai nouă comediă în 4 acte de L. Günther, care este primită și în repertoirul teatrului de curte din Viena, unde în decursul ernei din ast an se va și reproduce.

Loterie.

Mercuri 28 Noemvre 1883.

Sibiiu: 46 3 71 56 53

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Noemvre n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.—	119.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	836.—	835.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.85	78.80
Sorți de regularea Tisei	110.25	110.25
Galbin	5.71	5.71
Napoleon	9.59	9.59
London (pe poliță de trei luni)	120.75	120.70

OLEIUL PENTRU AUD,

perfecționat de **Dr. M. Deutsch** vindecă ori ce **asurdială,** care nu este din nascere; dacă cineva **aude greu, îi cântă urechia, îi țîue sau îi curge** cu oleiu se se poate cura radical.

Mulțămită publică, 12 ani întregi n'am auțit cu urechia dreaptă absolut nimic. Spre a paralisa acest rêu, am fost necesitat să călătoresc de două ori la Viena, ca să consult pe renumitul doctor de urechi și profesor vienez. Durere nici el nu mi-a putut ajuta! **Din norocire** însă am dat preste **oleiul pentru aud** din depositul general a lui Iulius Graetz. Întrebuințând acest remediu **o minune nespusă** se întêmplă cu urechia mea. **După ce am folosit de trei ori** m'am vindecat radical; Dțeu să i prelungească viața inventatorului acestui minunat **oleiu de aud,** ca să mai poată aduce servicii omenimei.

Plevnic, comitatul Trencsén, Ungaria
Emerich de Zental, proprietar mare.

Acest **oleiu pentru aud nefalsificat** împreună cu arătarea modului de întrebuințare se poate căpăta pe lângă prețul de 2 fl. 40 cr. direct dela depositorul general Iulius Graetz, Viena, Sechshaus, Hauptstrasse 47. [621] 1

Fructificarea depunerilor.

La institutul subsemnat se primesc depuneri cu **5%** interese. La depuneri mai mari interesele și modalitățile ridicării depunerei se pot stabilì după învoiala reciprocă. Contribuțiunea de stat dela interesele depunerilor o plătesce institutul.

Depunerile făcute până astădi cu **5½ %** se vor fructifica dela **1 Ianuarie 1884** cu **5%** cu escepțiunea acelora, a căror ridi care este până astăți anunciată, căci fructificarea acestora se continuă cu **5½ %** până la țiua, în care espiră terminul însciențat.

Sibiiu; 26 Noemvre 1883.

[618] 2—2

„Albina“
Institut de credit și de eeonomii.

TELEGRAMĂ DIN PARIS.

Noi am fost recercați, de a publica aceasta telegramă pentru speciala sa însemnătate.

Societatea de comerciu franceză a deschis chiar acum în **cetatea principală și reședința Viena** o Filială a articlelor sale și vinde objecte cu prețuri ne mai pomenite, în lumea comercială europeană.

încă ne mai audite

și espedează atari în toate părțile de lume pentru bani trimiși înainte (solviți momentan) sau cu rambursă postală, până atunci, până când este încă oare care provisiune de objecte aici.

Marfa constă din objectele cele mai necesarie, lucrate mal bine, mai practice și ne mai pomenit de eftine, de care are necondiționat lipsă ori ce economiă de casă și fie-ce familiă, și fiind-că societatea are filiale și în: Paris, Londra, Brusela, Amsterdam, Marsilia, Lille, Kopenhaga, Varșovia, Petrupole, Geneva, Zürich, Mailand și **Turin,** așa dară unde cumpără mai întreagă Europa, sperăm, cum-că și locuitorii monarchiei austro-ungare vor fólosì acoastă ocasiune, carea nu să va mai da mai mult, și vor recomanda în interesul lor propriu cât se poate de mult, pentru că eftinătatea aceasta necredibilă.

a pus în uimire lumea întreagă.

Voiește cine-va să aibă ceva întru adevêr bun, practic, absolut necesariu și prelângă aceasta încă ceva ne mai pomenit și necredibil de eftin, atunci să folosească aceasta ocasiune scumpă, carea nu va mai ocure în decurs de 100 ani și să comande cât se poate de iute și de mult. Cu stimă **Societatea de comerciu franceză.**

În magazine este depositat următoriul numer de marfe:

5000 **de oroloage de busunariu — Cylinder** din platina ce mai fină de argint, regulate pe minută, mai înainte cu 14 fl., acum numai cu 5 fl. 25 cr — Un object foarte elegant. Cu o garanță pentru mersul acurat de 5 ani.

2325 **oroloage-Anker** cu **15 rubine** (curate) adevărate, repasate pe secundă escelent, mai înainte cu 21 fl., acum numai cu 7 fl. 25 cr. Coperișurile sûnt fine. Platină de argint, gravat. Cu garanță de: 5 ani.

3650 **oroloage remontoir** de aur doublè, de tras la toartă, fără cheiă, cu uvragiu fin regulat de platină, recunoscut de orologiul cel mai bun și eftin în lume, mai înainte cu 24 fl., acum numai cu 10 fl. 25 cr.

1400 **oroloage adevărate-remontoir,** de argint curat și probat de 13 loți, de tras la toartă, fără cheiă, cu întocmire pentru arătătoriu și cu uvaagiu adevărat de platină privilegiată, repasate pe secundă, un preț necredibil, întru adevêr ne mai pomenit de eftin: mai înainte cu 35 fl., acum numai cu 16 fl. 50 cr.

4200 **oroloage franceze de deșteptat,** și ca oroloage de masă foarte elegante, toate cu aparat de făcut sgomot, mai înainte cu 12 fl. acum numai cu 4 fl. 80 cr., foarte ac modate pentru fie-care familiă și pentru fie-care meseriaș.

4980 **mantele de ploaie americane de-Kautschuk,** în toate mărimile, de o parte cu palton elegant, de altă parte cu mantea de Kautschuk, prin carea nu străbate frigul și umeșeala, mai înanite cu 18 fl., acum numai cu 9 fl. 80 cr. Vestmêntul cel mai pratic și mai eftin; o căciulă (coif) elegantă tot la acest vestmênt cu 1 fl.

6500 **dusine de unelte de mâncare de argint de Britania.** Marfa cea mai bună și mai grea adevărat engleză. Singurul și unicul fabricat în lume, care și după o folosire de 30 de ani remâne așa de alb ca argintul curat de 13 loți, mai înaintè o dusină cu 12 fl. acum 12 bucăți la olaltă numai 3 fl. 25. cr. Toate uneltele de mâncare anunțate de alte firma sûnt numaî imități.

15000 **dusine de linguri de mâncat de argint de Britania,** de cel mai greu fel (calitate), cari remân totdeauna albe. Aceste linguri nu se pot deosebì de lingurile de argint curat de 13 loți. Mai înainte cu 8 fl., acum numai cu 2 fl. 50 cr. toate 12 linguri le de mâncare; 12 linguri de cafea însè, mai înainte cu 4 fl., acum cu 1 fl. 20 cr Cu deosebire de recomandat.

2000 **de linguri mari de ascos supa de argint de Britania,** fabricatul cel mai greu și mai solid, cari remân totdeanna albe, mai înainte cu 5 fl. acum numai cu 1 fl. Linguri mari de lapte mai înainte cu 3 fl. acum numai cu 50 cr

2180 **dusine de tase englezești de Britania,** împrumsețate foarte fin, mari o bucată numai cu 1 fl. 75 cr. la olaltă. Important pentru ospătării, cafenele și privați.

5000 **părechi de sfeșnice de salon,** de oxyd de argint Britania, își păstrează sub garanță totdeauna coloarea, în fasonul cel mai elegant gotic, mai înainte cu 5 fl. acum o părechiă numai cu 1 fl. 15 cr. Foarte eftin.

6000 **cutii de zăchar,** cu coperiș argințit și cu tasă de argint de Britania, bucata numai cu fl. 1.20.

3570 **fuste pentru dame — Jupon-Moiré,** pompoase cu-plissé duplu colorat, un vestmênt de tot practic neprețuiver, mai înainte cu fl. 7.50, acum cu fl. 2 80.

4780 **năfrămi de iarnă,** pentru dame din lâna ocea mai curată, în colorile de brillant cele mai noue precum roșu, alb, sur, brunet, violet etc., în o coloare sau în mai multe colori, bucata numai cu fl. 1.25.

3970 **năfrămi de Cachemir,** negre cu ciucuri de mătasă grei franțozești, de ¹⁰/₄ de mare, o năframă de tot elegantă, folositoare și practică. Prețul de mai înainte fl 12, acum numai fl. 3.85. Fie-care damă, fie avută ori sermană să'și procure sub ori ce condiție această năframă admirabilă.

3000 **cămăși pentru bărbați** din cel mai bun Shirting cu pept neted sau după fason, mai înainte fl. 4.50, acum numai fl. 2 50. Pepturile sûnt toate cuadruple.

5250 **cămăși pentru dame** cu multe brodării svețiane și pompoase, mai înainte 6 fl. acum numai fl. 2.50. Premiate pentru calitatea escelentă.

6000 **corsete de noapte pentru dame,** cu brodării admirabile și pompoase preste întreaga lor lungime, mai înainte 7 fl. acum numai fl. 2.50. Un vestmênt pompos pentru fie-care damă.

3460 **ismene pentru dame,** cu plissè și cu brodării sau din Prima-Chiffon sau din Barcheu greu, mai înainte fl. 4.50, acum numai fl. 2.50. Și pentru bărbați.

6000 **învălitori (Plaids) de călătorie** curat englezești din Londra, fabricatul cel mai greu și mai solid, îndru adevêr absolut necesar pentru casă, familie, călătorie și îmbrăcăminte, bucata numai 7 fl. Mai înainte a costat de 5 ori atâta.

3900 **pânză de casă — de Rumburg** sau de **Sternberg,** de 30 de coți, țesetura cea mai bună și mai necesarie pentru fie-care familie, bucata numai cu fl. 5.40, se vinde sub garanță.

8000 **covoară (coperișe) de pat — Canevas,** garantate de spălat, de 25 coți, în coloare brunetă, albastră, violetă, toate cu vergi cu fl. 5.40, învêrgate roșu cu fl. 6 40.

5450 **garnituri de masă,** constătătoare din 12 servicte de Damast și din o față de masă mare de Damast, totul cu împrumsețări de flori pompoase, mai înainte cu prețul de 7 fl. acum numai totul la olaltă numai cu fi. 4.85, întru adevêr necesari pentru fie care casă.

10000 **dusine de batiste (năfrămi de buzunariu) franțozesci** cu margini colorate, cari nu'și perd coloarea, toate tivite, o dusină numai cu fl. 1.50.

6000 **dusine de batiste de mătasă,** din mătasa cea mai fină și mai grea de Lyon, fie care bucată de altă coloare, mai înainte cu 12 fl. acum numai cu dusina cu fl. 3.95. Să pot folosì și ca năfrămi de grumazi.

2450 **dusine de ciorapi (colțuni) de mătasă americani,** comodi de purtat, și sub ciorapi de iarnă, sugători de sudori, mai înainte fl. 8, acum toate 12 prechile la olaltă numai fl. 2.90, necesari pentru fie care.

1400 **dusine de ciorapi de mătasa americani,** sănătos de purtat, de oare-ce recoresc plăcut piciorul și sug în un mod plăcut sudorile, mai înainte cu 12 fl. 12 părechi, acum 3 părechi numai cu fl. 1.30. Ne mai pomenit.

8000 **de pipe din spuma cea mai fină,** cu arămi (verigi) pompoase de argint de China curat, bucata numai cu 1 fl. 95, necesare pentru fie-care fumătoriu.

1100 **sugarete de spumă,** de spumă curată și fină cu înfrumsețări admirabile florentine și cu mamea de succin în Etui de catifee fină, mai înainte cu 8 fl. acum numai cu 1 fl. 50 cr., până când singur Etu-ul este atât demn. Foa te interesant pentru fie-care fumătoriu.

2000 **inele cu brilante.** Imitațiune Fabricatul cel mai nobil și mai amăgitoriu cu splendoarea (lustru) după, care nu se poate deosebì de cele adevărate, în fasonul cel mai fin de aur, bucata numai 2 50.

2000 **de părechi de cercei cu briliante.** Imitațiune. Puse (petrile) în argint curat de 13 loți, cu 2 bumbuț, cari nu-i poate deosebì nici un aurariu din lume de cei adevărați, mai înainte cu 12 fl. acum numai cu părechin, în Etui fin de catifea cu 2 fl. 50.

1600 **medaliôane cu briliante.** Imitațiune din aur doublè, provedute cu imitațiunile cele mai frumoase de briliante, cari nu se pot deosebì de aurul curat. Mai înainte cu 9 fl. acum numai cu 3 fl. 50. Un obiect pompos.

1200 **braslete cu briliante,** chiar ca cele adevărate, nici un aurariu din lume nu le poate deosebì de cele adevărate, cu imitațiuni de briliante, mai înainte cu 16 r acum numai cu 3 fl. O minune în lucruri de petioare.

1750 **broșuri cu briliante.** Imitațiune în margini foarte fine de imitațiuni de argint provedute cu mai mult de 20 de petri prețioase imitate, mai înainte cu 12 fl. acum numai cu 2 50.

5000 **lanturi de oroloage** de aur foarte fin imitat, lanț duplu, care nu se poate deosebì de cele adevărate, în fasonul cel mai fin de aur, bucata numai 2 50.

5000 **cămăși de mătase — Finish,** fabricat saxonic, de tot folositoare pentru încungiurarea recelei, bucata numai 1 fl. 50, o trebuință absolută pentru bărbați și doamne.

5000 **corsete cu rețea și cu lână,** fabricat american. Un obiect de trebuință absolută pentru fie-care om. Scut contra recelei, numai cu 1 fl. 50. Escelente pentru bărbați și doamne.

5000 **corsete de lână lucrate cu artă,** fabricat englesesc, necesare pentru bărbați, doamne și copii bucata cu 1 fl. 50.

5000 **ismene de lână lucrate cu artă,** fabricat francez, o trebuință absolută pentru bărbați și doamne, garanție contra recelei, foarte elegante, bucata cu 1 fl. 50.

5000 **pachete de Himalaya,** fabricat american, necesare pentru bărbați și doamne, se poartă pe corpul gol sau preste cămașă, în timpuri reci și umede, bucata cu 1 fl. 50.

Ca document al solidității celei mai stricte se primesce fie-care object, care nu convine, îndărept, și paralele se reîntorc, fie-care comandă este așa dară fără risco. Comandele se efectuesc, fiă că se fac cu rambursă postală, sau că să trimite suma mai înainte, chiar așa de consciințios, ca și când respectivul ar fi de față în persoană. Să se convingă fie-care prin o probă despre eftinătatea ne mai pomenită. [606] 2—2

Adresa unde sûnt de a să face toate comandele: A. Fraiss, Hauptdepot internationaler Fabricate, II. Bezirk, obere Donaustrasse Nr. 107, **WIEN.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro